

Od ledna 2007 zanikl některým vdovám a vdovcům nárok na důchod

V souvislosti s novou právní úpravou sociálních služeb dochází k některým významným změnám, o nichž se nehovoří tak často jako třeba o příspěvku na péči, ač si to v plné míře tyto změny také zaslouží. Takovou změnou je například změna v trvání nároku na vdovský důchod. I v roce 2007 platí, že vdově vznikne nárok na vdovský důchod po manželovi, který byl poživitelem starobního, plného nebo částečného invalidního důchodu nebo splnil podmínky pro nárok na starobní důchod nebo získal potřebnou dobu pojištění pro nárok na plný invalidní důchod (u osob starších 28 let aspoň 5 let v posledních 10 letech) nebo který zemřel následkem pracovního úrazu. Takto ovšem vdovský důchod bez dalších podmínek náleží pouze po dobu 1 roku. Potom nárok na něj trvá jen, splňuje-li vdova po jednoročním pobírání vdovského důchodu některou ze zákonem stanovených podmínek. To platí stejně i pro vdovecký důchod.

Těmito podmínkami je, že vdova, resp.vdovec, pečuje o nezaopatřené dítě nebo je plně invalidní nebo vdova dosáhla věku 55 let nebo vdovec 58 let nebo dosáhli důchodového věku, je-li nižší. A v neposlední řadě také do 31.12.2006 platilo, že vdova má nárok na vdovský důchod (vdovec na vdovecký) také v případě, že pečují o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který je částečně bezmocný a starší 80 let nebo převážně nebo úplně bezmocný. **Od 1.1.2007** však novelou zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, dochází k zásadní změně. **Vdovský ani vdovecký důchod již** po uplynutí doby 1 roku od smrti manžela (manželky) **nenáleží pouze z titulu péče vdovy nebo vdovce o částečně bezmocné rodiče starší 80 let.** Podle zákona o sociálních službách se částečně bezmocné osoby mění v osoby závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), osoby převážně bezmocné v osoby závislé ve stupni II (středně těžká závislost) a osoby úplně bezmocné v osoby závislé ve stupni III (těžká závislost) nebo IV(úplná závislost).

Podle § 50 odst.2 písm.c) zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, má **od 1.1.2007** totiž **vdova (vdovec) nárok** na důchod také tehdy, **jestliže pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na péči jiné osoby ve II.,III. nebo IV.stupni.** Jde tedy o pokrytí dřívější péče o rodiče, který je převážně nebo úplně bezmocný. Při péči o tyto rodiče tedy zůstává nárok zachován.

Zákon však již nemluví o nároku na vdovský nebo vdovecký důchod při péči o osoby závislé v I.stupni. **Pokud tedy vdova (vdovec) pečují o částečně bezmocné rodiče svoje nebo manžela (manželky) starší 80 let (což jsou dnes osoby závislé ve stupni I.) a nesplňují jinou podmínku stanovenou zákonem pro trvání nároku na vdovský (vdovecký) důchod (např.nepečují o nezaopatřené dítě ani nedosáhli věku 55, resp.58,let), vdovský, resp. vdovecký důchod jim náležel naposledy v důchodové splátce splatné v prosinci 2006.**

Nárok na vdovský (vdovecký) důchod by se jim po tomto zániku obnovil pouze tehdy, kdyby některou ze zákonných podmínek pro nárok na něj splnili nejpozději do 5 let od zániku dřívějšího nároku na vdovský (vdovecký) důchod.

Pro úplnost informace je potřeba také uvést, že obdobně jako dosud, náleží nadále vdovský (vdovecký) důchod při péči o těžce zdravotně postižené dítě vyžadující mimořádnou péči zvlášť náročnou nebo při péči o zletilé dítě převážně nebo úplně bezmocné i když toto v zákoně o důchodovém pojištění takto stanoveno nenajdeme. Je to **od ledna 2007** nahrazeno ustanovením, že **vdovský důchod náleží po uplynutí doby 1 roku od smrti manžela také při péči o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II. (středně těžká závislost), III (těžká závislost) nebo IV. (úplná závislost).** To platí samozřejmě i pro nárok na vdovecký důchod.

JUDr. Zdeněk Hájek

14.1.2007